CODZIENNA

Gazeta Krakowska.

Nr 142. ROK 1832. PONIEDZIAŁEK 28 MAJA.

Pismo te wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych, niezawodnie o godz: 4 po połudn: w drukarni ST: GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA:
Kwartalna........złp. 12.
Miesięczna....... „ 5.
Ner pojedynczy...gr: 10.
Za donic: od wier: g. 15.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na O° Reaumiura.

Dzień godzina		Barometr na O°	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
27	7	27 2. 506	† 10.0	2.3	Żaden	Pochmurno	Deszcz.
	12	„ 2. 490	13.1	2.2	Półn. zachodni średni	„	Deszcz.
	3	„ 2. 487	13.3	2.0	„ „	„	
	9	„ 4. 395	6.7	† 1.5	Północny średni	„	

Część Urzędowa.

— KRAKÓW. —

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU W SENACIE RZĄDZĄCYM,
Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W skutek reskryptu Senatu rządzącego z dnia 21 kwietnia b. r. do No. 1706; wydział spraw wewnętrznych podaje do powszechney wiadomości, że ś. p. Artur hr. Potocki uczynił zapis summy 5,000 dukatów, na uposażenie ubogich tak w mieście Krakowie jako też i dobrach zmarłego znaydujących się. Gdy legat powyższy, na początku powołanym reskryptem Senatu rządzącego, w myśl art: 910 kod: cyw: zatwierdzonym został, wydział spraw wewn: czyn ten, szlachetne uczucia duszy Testatora znamionujący, przez który tak znakomicie powiększone zostały fundusze na wsparcie nieszczęśliwych przeznaczone, do publiczney podaje wiadomości.

Kraków dnia 11 maja 1832 r.
Senator Prezydujący
Wasserrab.
L. *Wolff* Sekr.

DYREKCYA POLICYI
Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do wiadomości, iż w dniu dzisieyszym, to jest dnia 22 maja złożone zostały w dyrekcyi znalezione przed kościołem XX. Kapucynów kluczyki zaopatrzone karteczką obeymującą tę wzmiankę, iż jeden z nich ma bydź od szkatulki kleynoty w sobie mieszczącey. — Kto więc wzmiankowane kluczyki zgubił, zechce w ciągu jednego miesiąca do dyrekcyi zgłosić się, gdzie takowe po udowodnieniu własności, wydane mu zostaną.

Kraków dnia 22 maja 1832 r.
Za Senatora Dyrektora Policyi,
J. *Księżarski.*
Paprocki Sekr.

Stosownie do wezwania umieszcza się po 4 raz następujące obwieszczenie, w gazecie Krakowskiey po 3razy ogłoszone.

DYREKCYA GŁOWNA
TOWARZYSTWA KREDYTOWEGO ZIEMSKIEGO.

Stosownie do artykułu 124 i 125 prawa seymowego, o towarzystwie kredytowém ziemskiém, ogłasza: iż listy zastawne litera E. Nro 96,854 i 96,964 każdy z 5 kuponami do ich należącemi, tudzież same kupony z 1. i 2 półrocza 1831 z 1 i 2 półrocza 1832 i z 1 półrocza 1833 od następujących listów zastawnych.

Litera *A.* Nro 156,895.
Litera *B.* Nro 155,544. 155,545. 155,546. 154,465.
Litera *C.* Nro 119,082. 119,083. 119,084. 119,085. 119,086. 119,087. 119,088. 119,089. 9,400. 11,755. 72,186. 119,090.

Litera *D.* Nro 19,819. 19,826. 129,136.
Litera *E.* Nro 133,426. 133,427. 133,428. 133,429. 23,717. 24,734. 24,425. 81,322. 82,092.

Antoniego Ostrowskiego własne, przy pożarze w miesiącu kwietniu r. b. wydarzonym, miały się spalić, i dla tego właściciel ich zaniósł żądanie do Dyrekcyi Główney, o wygotowanie dla niego duplikatów. Wzywa się zatem wszystkich, którzyby do własności wspomnionych listów i kuponow, prawa jakie rościli, aby z takowemi do Dyrekcyi Główney, w Warszawie w przeciągu roku jednego, od dnia 10 lutego 1832 jako daty pierwszego ogłoszenia niezawodnie zgłosili się, inaczey rzeczone listy zastawne, i kupony, umorzone, a na ich mieysce duplikaty wydanemi zostaną.

Warszawa dnia 10 Grudnia 1832 r.
Zastępca Prezesa (podp.) *Cieszkowski.*
(4 raz) Pisarz (podp.) *Drewnowski.*

Część Nieurzędowa.

WIADOMOSCI Z POCZTY WCZORAYSZEY.

Wczoraysze dzienniki zagraniczne, jeszcze nic stanowczego nieprzyniosły względem ważnych wypadków w Anglii. Wiadomości odebrane d. 22 w Berlinie aż po dzień 15 maja po 7 godzinę wieczorną z Londynu, jeszcze nic pewnego niedonoszą o nowem ministerstwie. Co nayinteressownieysze szczegóły, umieszczamy z gazety pruskiey stanu, dzienniki bowiem francuzkie niezasięgają tak nowey daty:

Londyn 14 Maja.

Na dzisieyszém posiedzeniu izby niższey, toczyły się dalsze spory o nowe ministerstwo. Lord Ebrington powstawał przeciw xięciu Wellingtonowi, że w żaden sposób nie może się utrzymać na czele nowego ministerstwa. »Jakąż rękoymię, rzecze między innemi, miałby człowiek, który niedawno protestował w tak nieubłaganym sposobie przeciw bilowi reformy? Czy podobna, ażeby xiąże Wellington mógł się pokazać w izbie wyższey, trzymając w jedney ręce bil reformy, a w drugiey swoję przeciwko niemu protestacyą? *(Oklaski.)* Mógłżeby który z tych lordów, co razem z nim protestował przeciw bilowi, dzisiay się z nim połączyć do utrzymania tegoż bilu? *(Oklaski)* Ten, który zemstę nieba przeciw zasadom tego bilu ogłaszał, możeż dzisiay, z dobrem sumieniem ten bil popierać? Lecz znam go z tey strony aż nadto dobrze, iż dziś tenże sam bil, którego na łup zemsty niebios wskazywał, dla tego popierać będzie, że na powrót objął urzędowanie.»

Mowa ta obruszyła członka izby Sir Hardinga, który, między innemi odpowiedział lordowi: »Że żaden czyn xięcia Wellingtona, przez cały ciąg jego życia, niedał powodu do podobnych obwinień *(Oklaski).* Jeźli JKMość uzna potrzebę zasięgnąć rady tego męża o dobro kraju, rada jego, będzie zawsze sumienną i rzetelną, tak jak na wiernego i poczciwego poddanego przystoi. i t. d. *(Oklaski.)*

Dnia 15 Maja.

Od 12 zrana, król znayduje się ciągle w murach stolicy do dziś dnia; nic jeszcze stanowczego nienastąpiło względem nowego ministerstwa. Dzisieyszy kuryer donosi, o godzinie w pół do 4tey po południu, o pogłosce, że król powołać miał do siebie lorda Grey i żądać aby przyjął na powrót urząd pierwszego ministra; lecz jeszcze nic pewnego niemasz, czy to jest prawdą. — Dziennik *Glob* donosi już o godzinie 4tey. »Skutkiem mianey rozmowy z xięciem Wellingtonem, J.K.Mość przesłał hrabiemu Grey udzielenie, w skutku którego tenże, zwołał radę gabinetową, która trwa do tey chwili. Co z niey wypadnie, jeszcze dzisieyszego wieczora doniesiemy publiczności.« — Według dziennika Times, wielu żąda, aby stronnicy reformy nosili na lewey stronie piersi, dla odznaczenia się, kawałek czerwoney wstążki. Tenże dziennik utrzymuje, że woysko stojące w Windsor, odebrało rozkaz udania się do stolicy. Zgromadzenia *Unii polityczney*, gmin kościelnych i t. p. napełniają dzienniki swojemi adressami do króla. Jakkolwiek burzliwe i gwałtowne są ich odezwy, niesprawiły dotychczas nigdzie żadnego zamieszania. Adress który podała królowi unija z Birmingham, został zwrócony bez odpowiedzi. J. K. Mość kazał jey oświadczyć wyraźnie, że żadney podobney korporacyi nieuznaje i nie zna w kraju.

Tegoż dnia o godzinie 7mey wieczorem.

Wizbie wyższey, oświadczył hrabia Grey, *że w ciągu tego dnia odebrał udzielenie od króla* mocą którego wzywa izbę, aby się do dnia 17 odroczyła.— Lord Kenyon chciał się dowiedzieć od hrabiego, czy udzielenie to niepowołuje go do pozostania na czele ministerstwa. *(sluchaycie! sluchaycie!)* Lecz hrabia Grey odpowiedział, że na teraz niemoże obszernieyszego dać wyjaśnienia, i dodał: iż *w tey chwili odebrał znowu powtórne udzielenie od króla,* z którego jednak podobnież

więcy niemoże objawić, nad to co już powiedział, i dla tego żądania lorda Kenyon zaspokoić nie jest w stanie. — Jakoż po krótkich rozprawach, izba do dnia 17 odroczoną została.— *(Jutrzeysza poczta ważne zapewne w tey mierze przyniesie wiadomości.)*

POLSKA.

WARSZAWA 22 Maja.

W IMIENIU NAYJAŚNIEYSZEGO
MIKOŁAJA PAWŁOWICZA
CESARZA I SAMOWŁADZCY
WSZECH ROSSYI, KRÓLA POLSKIEGO.
etc. etc. etc.

Rada Administracyjna Królestwa Polskiego ogłasza co następuje:

Nayjaśnieyszy Cesarz Jmć i Król, w skutek rozporządzeń artykułu 20 *Statutu Organicznego* z dnia 14 lutego roku 1832, naymiłościwiey królestwu Polskiemu nadanego, stosownie do którego armia Jego Cesarsko-Królewskiey Mości w cesarstwie i królestwie, w jedną całość połączoną zostaje, raczył nayłaskawiey postanowić co następuje:

Artykuł 1. Wszyscy w ogólności woyskowi niższych stopni, którzy od czasu rokoszu w woysku polskiem zostając, do tey pory przepisanych lat nie wysłużyli, równie jak i woyskowi tychże stopni przez rząd buntowniczy po dniu $\frac{17}{29}$ listopada 1830 roku do woyska powołani, którzy zdolni są do służby polowey lub garnizonowey, nie wyłączając mianowanych officerami przez rząd buntowniczy, w woysku Nayjaśnieyszego Pana umieszczeni bydź mają.

Art. 2. Przeciąg służby dla woyskowych niższych stopni z woyska polskiego, niemniey powołanych do służby przez rząd buntowniczy, ustanowiony zostaje na lat piętnaście, z policzeniem pierwszym, czasu ich służby w woysku polskiem, od daty weyścia, aż do dnia $\frac{17}{29}$ listopada 1830 r. to jest dnia wybuchnięcia rokoszu; drugim, służba jako w szeregach buntowników odbyta, wcale liczoną nie zostanie, i woyskowi ci obowiązani będą wysłużyć całkowity przeciąg lat piętnastu.

Art: 3. Woyskowi niższych stopni, którzy po zniesieniu woyska rokoszan, za powrotem z Prussi Austryi do królestwa polskiego, do prac rolniczych rzeczywiście wrócili i mają stałą posiadłość, uwolnieni zostają od obowiązku wstąpienia w szeregi woysk Nayjaśnieyszego Cesarza Jmći.

Rada administracyjna królestwa, podając do powszechney wiadomości to naywyższe Nayjaśnieyszego Pana postanowienie, poleca wszystkim władzom, aby stosownie do załączonych do nineyszego rozporządzenia przepisów, w skutek teyże naywyższey woli wydanych, przystąpiły niezwłocznie do zaciągu wzwyż wspomnionych woyskowych niższych stopni do armii Nayjaśnieyszego Pana, który to zaciąg ma bydź niezawodnie z 1 sierpnia 1832 r. b. ukończonym.

Dopełnienie nineyszego postanowienia, rada administracyjna kommissyi rządowey spraw wewnętrznych, duchownych i oświecenia publicznego, poleca.

Dan w Warszawie dnia 10 kwietnia (1 maja) 1832 roku.

Na oryginale podpisano.
Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiey Mości w królestwie Polskiem, generał-feldmarszałek, xiąże Warszawski hrabia *Paszkiewicz* Erywański.
Radca sekretarz stanu J. *Tymowski.*

ANGLIA.

LONDYN 8 Maja.

Między parami, składającemi teraz izbę wyższą, znaydują się następujący sławni pisarze: Lordowie Holland, Strenegford, (przyjaciel od młodości Tomasza Moore) King, Glengall, Braybroke, Mount, Edgecumbe, Dover, Munster, Landerdale, Mulgrave, Londonderry, Grenville i Brougham. Lord Calthorpe napisał kilka rozpraw dla towarzystw biblíynych.

Lordowie Grey i Althorp przesłali następujące pisma lordowi i prezydentowi miasta Londynu:

»Milordzie! Wróciwszy do miasta miałem zaszczyt otrzymać pismo JW. Pana, i proszę o pozwolenie, abym przez JW. Pana mógł wynurzyć wdzięczność moję za okazany mi przez obywateli londyńskich zaszczyt nadania mi prawa obywatelstwa tegoż miasta. Zaszczyt ten powiększa jeszcze pamięć pomocy, jaką ta znakomita korporacya dawała zawsze prawom i swobodom narodowym, tudzież zapewnienie, iż go winienem słabym moim usiłowaniom w tey wielkiey sprawie, do którey pomyślnego wypadku tak bardzo jesteśmy obowiązani. Mamy zaszczyt i t. d.

(podpisano) *Grey.*

»Milordzie! Miałem zaszczyt otrzymać pismo JW. Pana z dołączoną kopią postanowienia rady obywatelskiey, nadającego mi prawo

obewatelstwa tego miasta. Nikt nademnie nie może wyżey cenić takiego świadectwa zadowolnienia ze strony reprezentantów obywateli pierwszego miasta na świecie, i zawsze będzie dla mnie niewyczerpanym źródłem radości widzieć, iż usługi moje tak pochlebną oznakę zadowolnienia otrzymały. Mam zaszczyt i t. d.

(podpisano) *Althorp.*

Gazeta *Kuryer* zbija wiadomość umieszczoną w innych pismach publicznych, jakoby rząd zamyślał wysłać eskadrę do Tagu która ma wypłynąć z Portsmouth. Słychać że eskarda francuzka ma się udać z Tulonu do Tagu.

Wczoray zrana sprowadzono pomnik Canninga z warsztatu Pana Wesmacott do mieysca jego przeznaczenia, to jest, do ogrodu naprzeciw kościoła S. Małgorzaty. Jest to bronzowa kolossalna statua tego sławnego statysty; postument granitowy na którym stoi, ma 12 stóp wysokości,

Rozmaitości.

BOBRY I STRÓY BOBROWY.

Bobr *(Castor fiber)* zwierze zimno-wodne, żywi się korą drzew, roślinami, a w ostatniey potrzebie i rybami. Przy brzegach wód, buduje sobie domki z gałązek i gliny na różne komórki podzielone. Mieszka w krajach umiarkowanych Azyi, Ameryki i Europy, lecz nie wszędzie jednakowe przynosi korzyści, które naywięcey pochodzą z drogiey jego skóry, a bardziey jeszcze ze stroiu *(Castoreum)*, chociaż prócz tego bobrowy ogon z częścią pobliską grzbietu do nayrzadszych przysmaków należą, a mięso z młodych zwłaszcza, w całości zużywane bydź może. Ponieważ bobry polskie, rossyjskie i niemieckie, żywią się olszyną i wierzbą, a więc strawą balsamiczną i w garbnik obfitującą, najakiey im gdzie indziey zbywa; przeto i stróy bobrowy z tych krajów, naybardziey poszukiwany i naylepiey płacony bywa. Lecz właśnie w tym leży główny powód, dla czego w tych krajach bardziey jeszcze jak gdzie indziey, zwierzęta te nierozważnie przerzedzają i niszczą. Życzyć należy, aby gospodarze wieyscy, okolic sprzyjających ku temu, zwrócili na tę gałęź przemysłu i bogactwa krajowego pilne baczenie, zwłaszcza, że prawie wszędzie przez marnotrawcze polowanie już taką jey klęskę zadano, iż w przeciągu 20 lat ostatnich, stróy bobrowy, od jednego dukata do siedmiu dukatów za uncyą, podniósł się w cenie. Przykład Bawaryi powinien i u nas znaleść naśladowców: w roku 1828 wydano tam następujące rozporządzenie: »Gdy wszelkie nakazy zbraniające polowania na bobry, mało skutkują, z powodu łatwego przystępu jaki rybacy mają do tych zwierząt, a stróy bawarski bardzo jest poszukiwany za granicą; przeto będą nad Izarą i Amperą założone kolonije bobrów. Do tych kolonii rybakom zbliżać się nie wolno. Dozorcy szczególniey czuwać będą, aby nikt na nie nie polował.» — Na wspomnione kolonije poobierano okolice pomiędzy olszyną, jasionem i wierzbą, blisko wody gdzie nie uczęszczają ludzie, których unika zwierz ten, w dziczy i samotności mnożyć się lubiący. — W tak urządzonych koloniach porządkiem wieku postępując w łowieniu, i koleyno, wielkie zapewnić sobie można korzyści, bo łowiąc same tylko stare bobry potrzeba ich będzie mniey, gdyż mnieysza ich liczba wynagradza się wielkością worków, a zatem znaczną większością stroju.— Jakoż rapporta z r. 1829 złożone rządowi bawarskiemu, okazują między innemi iż przy Dunaju złapano bobra starego, z którego wydobyte dwa worki, na pół podsuszone, ważyły 31 uncyi (dukatów 217) gdy tymczasem dwa worki z młodego bobra, świeżo nawet wydobyte zwykle nie ważą więcey nad jednę i jednę czwartą uncyi, i do tego po naywiększey części, z samych się tylko błon składają, zwyczayne zaś dwa worki od 9 do 18 nay więcey uncyi dochodzą.

W naszym kraju dosyć mamy mieysc do zakładania podobnych kolonii, których upowszechnienie nie tylko gospodarzom wieyskim wielkieby zapewniło korzyści, ale nadto i znaczne przysługi przynieśćby mogło cierpiącey ludkości w razach, gdzie medycyna za konieczny szrodek wskazuje stróy bobrowy, który z powodu nadzwyczay wysokiey ceny teraz, nie każdemu przepisywany bydź może.

TEATR NARODOWY.

Jutro, na dochód P. Józefa Danielewicza, dana będzie piękna komedya w trzech aktach, z francuzkiego P. Duval przełożana, pod napisem: MŁODOŚĆ HENRYKA V. Kilkakrotnie już widzianego i łaskawie przyjętego od Publiczności, młody ten aktor komiczny, wybrał na swóy benefis, mający wynagrodzić mu DEBIUT na scenie tuteyszey, jednę z naydowcipnieyszych komedyi teatru francuzkiego, powszechnie ulubioną.—

DONIESIENIA PRYWATNE.